

Rådmannens

2. TERTIALRAPPORT 2012

Avgitt 10. september 2012

Samfunn	Tjenester
Medarbeidere og organisasjon	Økonomi

Innhold:

Innledning	side 1
Samfunn	side 4
Tjenestene	side 5
Medarbeidere og organisasjon	side 16
Økonomi	side 18

Vedlegg

Investeringsoversikt	Side 23
Status tjenestemrådenes fokusområder og mål	Side 24

Hvert tertial rapporterer rådmannen til kommunestyret. I hovedtrekk omfatter rapporten en beskrivelse av resultatoppnåelse og økonomisk status som skal danne grunnlag for ev. justeringer i løpet av drifts og regnskapsåret.

Det er Lier kommunes egne retningslinjer som er førende for rapporteringen, med vekt på avvik i resultater og ressursbruk fra hva som ble fastsatt i kommunestyrets vedtak om handlingsprogram og økonomiplan 2012-2015 og årsbudsjett 2012.

Dette betyr blant annet at rapporteringen fra administrativt til politisk nivå skjer i form av *en felles rapport* som går til alle hovedutvalg, formannskapet og kommunestyret.

Rapporteringen er først og fremst en **avviks**rapportering og skjer på to hovedområder:

- Rapportering på **mål og oppdrag** - jfr. resultatavtalene/og mål tiltaksplan budsjett 2012.
- Rapportering av **ressursbruk** - jfr. regnskap/budsjett 2012.

Tertialrapporten består av 2 dokument

- Tertialrapporten (dette dokument) - beskriver avvik i forhold til økonomi og mål fra vedtatt budsjett
- Månedsrapport for august angir faktiske regnskapstall (foreligger ca. 24. sept.)

Innledning

Denne tertialrapporten avlegges et snaut år etter konstituering av kommunestyret. Det er det vedtatte handlingsprogrammet/økonomiplanen og årsbudsjettet som danner grunnlaget for rapporteringen.

I forbindelse med behandlingen av tertialrapporten foreslår rådmannen budsjetjusteringer der grunnlaget og forutsetningene for dem er tilstede. Årsaken er i første rekke behovet for en tilfredsstillende økonomistyring. Det kan hevdes at dette går på bekostning av en helhetlig oversikt når det gjelder den faktiske situasjonen innen virkeområdene ved årets slutt. Rådmannen vektlegger likevel formalkravene og løpende styringshensyn så vidt tungt at det gjøres på denne måten. Årsmeldingen vil bidra til nødvendig samlet informasjon.

Høyt aktivitetsnivå

Kommuneorganisasjonen er preget av et høyt aktivitetsnivå med økende faglige forventninger, vekst i folketall og utfordringer knyttet til flere av formålsbyggene og kommunens anlegg.

Det foreligger ikke nye brukerundersøkelser dette året som bidrar til måling av tjenesteleveranser i kvalitet og omfang eller generell tilfredshet med det kommunale tilbudet, men det er heller ikke grunn til å tro at det har skjedd en forringelse i innbyggernes og brukernes opplevelse av det.

Samtidig konstateres det at våre medarbeidere og ledere i stadig større utstrekning må vurdere alternative løsninger på oppgavene, prioritere mer og tøffere enn tidligere og felt som fordrer økt oppmerksomhet.

Bredere samfunnsorientering

Fraværet av en oppdatert kommuneplan er påtrengende merkbart. I første rekke dreier det seg om kommunens forhold til og forutsigbarhet overfor private interessenter og utbyggere, men også samarbeidspartnerne i regionen. På sikt vil et slikt vakuum hemme evnen til oppfyllelse vesentlige miljøkrav og realiseringen av nye boliger.

Samtidig viser de siste månedenes erfaringer til fulle at kommunen er etterspurt som aktiv deltaker i regional utvikling, tillegges planoppgaver ut over det som har vært tilfelle frem til nå og forventes å bidra i gjennomføringen av nasjonal politikk enda mer direkte enn tidligere.

Ingen økonomisk fasit

Strukturprosjektet og omstillingsprosessen har vist at det ikke finnes *en* fasit for å oppnå kostnadsreduksjon i alle ledd. Fraværet av strukturelle tiltak av et visst omfang gir gjennomgående større press i driftssituasjonen for virksomhetene.

Gjennom det siste tertialet tegnes det et bilde av at systematisk reduksjon av de økonomiske rammene også kan føre til generell slitasje og mindre fleksibilitet, men ikke entydig. Utslagene varierer mellom og innen virkeområdene.

Omstillingsprosessen har ført til resultater, likevel ikke i det omfanget kommunestyret har forutsatt og benyttet som grunnlag for sin budsjettering. Forutsetningene er ikke statiske gjennom året; kommunen har merinntekter, men disse bindes i stor utstrekning opp i merforbruket uten at rådmannen har valgt en generell linje for inndekning av budsjettoverskridelser ved tertialets utløp.

Sårbarhet i gode tider

Inneværende år er det planlagt iverksatt mange og store investeringsprosjekter i spesielt bygninger og teknisk infrastruktur. Det skjer samtidig som såvel andre offentlige instanser som private aktører forestår utbygging, rehabilitering og sanering i stort monn.

Situasjonen fører til at det både er krevende å rekruttere til stillinger i kommuneorganisasjonen og det er stor etterspørsel etter rådgivere i bygg- og anleggsteknisk sektor.

Ved utgangen av tertialet er det konstatert en for lav gjennomføringstakt i forhold til det som er forutsatt i handlingsprogram/økonomiplan og årsbudsjett og det er derfor nødvendig å forskyve låneopptaket for flere prosjekter. Nødvendig kompetanse er nå på plass og bidrar til å dempe en mulig uheldig effekt.

Samhandling i rute

Samhandlingsreformen hadde sin oppstart ved årsskiftet. Økonomisk fremstår den som et «nullsumspill» der statlige overføringer til kommunen går til medfinansiering av pasienter i sykehuset etter forutsetningene og dekning av kostnader forbundet med utskrivningsklare pasienter. Det ligger med andre ord ingen økonomisk stimulans for folkehelsearbeidet i den reformbaserte økonomien til nå.

Avtaler er inngått med sykehusforetaket suksessivt, for det meste initiert gjennom Kommnehelsesamarbeidet Vestre Viken. Dialogen og samarbeidet med Vestre Viken HF karakteriseres som god.

Politisk styring

Politisk ledermøte, bestående av ordføreren, partienes gruppeledere i kommunestyret og hovedutvalgslederne, har gitt uttrykk for ønske om en sterkere deltakelse i forberedelsene til handlingsprogram/økonomiplan 2013 – 16 og årsbudsjettet 2013 spesielt når det gjelder utformingen av mål og strategier.

Initiativet er blitt til i dialog med rådmannen gjennom annet tertial og søkes realisert i tiden frem til kommunestyrets behandling i desember.

FORSLAG TIL BUDSJETTJUSTERINGER

Rådmannen foreslår følgende budsjettjusteringer i 2. tertialrapport

Driftsbudsjettet

1000 kr.	Økt inntekt/ Redusert utgift	Økt utgift/ Redusert inntekt
Fellesområdet:		
1. Reduserte renteutgifter	3 000	
2. Redusert renteinntekt Lier E-verk		1 500
3. Redusert utbytte		1 000
4. Investeringsstilskudd til bygdetunet		500
5. Redusert mva refusjon fra investering		4 000
6. Redusert overføring til investering	4 000	
7. Komp arbeidstidsavtale skole		800
8. Redusert lønnsreserve	800	
9. Økte frie inntekter (skatt og rammetilskudd)		10 000
10. Avsetning for mulig underskudd	10 000	
Sum	17 800	17 800

- 1-3 Justering av avvik på rente og utbytteområdet (s. 19-20).
4 Teknisk korrigerings av budsjett som må føres i driftsregnskapet (s. 21).
5-7 Justering av avvik på merverdiavgift fra investering mot overføring til investering (s. 20).
7-8 Kompensasjon for ny arbeidstidsavtale (s. 5).
9-10 Budsjettering av økte inntekter som avsettes for å møte mulig underskudd på tjenestene (s. 18).

Rådmannen foreslår en generell adgang til å benytte bundet fond til barnehageformål hvis det skulle oppstå underskudd på barnehageområdet (s. 21).

- Det innføres en generell adgang til bruk av øremerket barnehagefond for å dekke opp evt. underskudd på barnehageområdet.

Investeringsbudsjettet

1000 kr.	Økt inntekt/ Redusert utgift	Økt utgift/ Redusert inntekt
Fellesområdet:		
1. Redusert overføring fra investering		4 000
2. Redusert låneopptak		50 000
3. Forskyvning av investeringsbudsjett til 2013	54 000	
Sum	54 000	54 000

- 1 Lavere mva. refusjon fra investering i driftsbudsjettet gir lavere overføring til investering.
2 Det er noe etterslep i gjennomføringen av investeringsprosjektene. 50 mill kr. av investeringsbudsjett forskyves til 2013 slik at låneopptaket for 2012 kan reduseres tilsvarende (s. 22).
3 I henhold til pkt. 1 og 2 forskyves 54 mill av investeringsbudsjettene til 2013. Av praktiske årsaker legges summene på Prosjektene «Nytt Frogner sykehjem» (44 mill kr.) og «Heiahall» (10 mill kr.). Forskyvningene får ingen konsekvenser for gjennomføringen (s. 22).

Samfunn

Lierstranda og Brakerøya

Plansamarbeidet med Drammen er etablert og en forstudie er gjennomført. Rapport fra forstudien blir fremlagt i 3. tertial.

Kommuneplanen ligger fortsatt til avgjørelse i Miljøverndepartementet. Møte mellom politisk ledelse i Miljøverndepartementet og Lier kommune er fastsatt til 6. september 2012. Det er også avtalt møte med Jernbaneverket. Utkast til planstrategi har vært til uttalelse hos regionale myndigheter og legges frem til godkjenning i 3. tertial.

Buskerudbyen

Areal- og transportplan for Buskerudbyen er lagt ut til ettersyn med merknadsfrist 20.09.2012. I ettersynsperioden er det avholdt åpent møte og møte med næringslivet om planen.

Planen skal sluttbehandles i kommunestyrene og fylkestinget ved utgangen av året.

Folkehelse – friskliv

Folkehelse er tema i planstrategien som kommer til godkjenning i kommunestyret i 3. tertial.

Det arbeides med å avklare mulig finansiering av en frisklivssentral. Folkehelsekoordinatorstilling er utlyst.

Befolkningsendring

Pr 1.7.2012 hadde Lier en befolkning på 24.482. Befolkningstilveksten pr 2 kvartal var på 305 personer, eller 1,3 %. Dette er på samme nivå som i 2011. Lier vokser mer enn Asker (0,9 %) og Bærum (1,1 %). Lier er nå på samme nivå som Røyken (1,3 %).

	Antall personer
Folkemengde 1.1.2012	24 177
Endring 1. kvartal	147
Folkemengde 1.4.2012	24 324
Endring 2. kvartal	158
<i>Herav:</i>	
<i>Fødte</i>	63
<i>Døde</i>	44
<i>Innflyttinger</i>	478
<i>Utflyttinger</i>	339
Folkemengde 1.7.2012	24 482

Tjenestene

Grunnskole

Status økonomi

Skolene

To av skolene melder fra om at de ikke vil nå sine budsjetter i 2012. Det er også noen skoler som planlegger med bruk av overskuddsfond, og som av den grunn vil overskride budsjettet. Det er vanskelig å gi sikre prognoser for året, men det er grunn til å anta at skolene samlet sett vil ha en mindre budsjettoverskridelse. Tidligere år har skolene stort sett vært i balanse eller hatt budsjettoverskudd, men med reduserte rammer over år begynner dette å bli svært vanskelig å oppnå.

Grunnskolene har gjennomført store kutt, de største kuttene er tatt i forhold til antall lærere og assistenter i skole og skolefritidsordningen. Kuttene gir et behov for å se på tildelingsmodellen for skolene. Stykkprisfinansiering medfører at små skoler eller skoler med lavt elevtall pr trinn har utfordringer med å lage et forsvarlig tilbud.

Skoleeier og rådmann må overvåke skoletilbudet slik at vi både kan fastslå at det gis et forsvarlig tilbud og at det gis et likeverdig skoletilbud for alle elever uavhengig hvilken skole man går på.

Skoleskyss

Det meldes om et merforbruk for skoleskyss på ca. 1,7 millioner kr. Dette skyldes i hovedsak at kommunen nå må betale skyss for funksjonshemmede, noe som i samme periode i 2011 ble betalt av fylket. Vi har en sak i departementet, hvor vi mener at kostnaden for skyss til funksjonshemmede som ikke går på nærskolen må splittes mellom fylket og kommunen. Vi vet ennå ikke utfallet av denne saken. Våren 2012 betalte vi skyss for 31 barn som ikke gikk på nærskolen.

Ny arbeidstidsavtale for lærerne fra august 2012.

Det er inngått ny arbeidstidsavtale for lærere som innebærer at tidsressursen for kontaktlærere utvides med ½ klokke per elev. Dette medfører et økt ressursbehov på nær 3 årsverk, tilsvarende 1,8 mill. pr. år (0,8 mill. for 2012 august - desember). Dette er utgifter som kommunene ikke blir kompensert for.

Med de stramme budsjetttrammene for skolene foreslår rådmannen å tilføre 0,8 mill kr. til skoleområdet med inndekning i avsetning til lønnsoppgjør.

Status målrapporing

Det jobbes godt ute i skolene med kvalitetsutvikling. Revidering av kvalitetsplanen har startet opp og fokusområder for perioden 2012-2016 er politisk vedtatt. Neste fase er formulering av mål og indikatorer på måloppnåelse. I siste fase skal det utarbeides en mal for rapportering.

Andre saker

Ny Giv

Lier kommune vil i skoleåret 2012-2013 delta i regjeringens satsingsområde «NyGiv - overgangsprosjektet» for overgangen ungdomsskole – videregående skole. Satsingen har som mål å øke gjennomføringen i videregående opplæring.

Overgangsprosjektet er rettet mot kritiske overganger i opplæringen, særlig mellom ungdomstrinnet og videregående opplæring. Prosjektet har som målsetting å etablere et systematisk og fast samarbeid mellom kommuner og fylkeskommuner om oppfølging av elever med mindre gode forutsetninger for å gjennomføre videregående opplæring. Prosjektet NyGiv Buskerud, har prosjektledelse i Buskerud Fylkeskommune, med en prosjektleder for Drammensregionen. Prosjektlederen vil bistå Lier kommune i sitt Ny Giv arbeid.

Ungdomsskolene har valgt ut to lærere som skal skolerer for Ny Giv arbeidet. De vil få økt kompetanse knyttet til områdene lesing, skriving og regning. De 10 % svakest presterende elever på 10.trinn vil få tilbud om intensivopplæring på våren 2013. Opplæringen vil utgjøre 5-7 timer pr. uke i grunnleggende lese-, skrive – og regneferdigheter. Elevene skal også få organisert støtte og oppfølging i overgangen fra grunnskolen til videregående opplæring. Alle skoler har plukket ut sine NyGivlærere og er klare for kompetanseheving samt videre arbeid i prosjektet Ny Giv. Innen desember 2012 skal kommunen ha identifisert hvilke elever som skal få tilbud om å delta i Ny Giv våren 2013.

Valgfag:

Alle ungdomsskolene i Lier tilbyr nå valgfag til sine elever på 8.trinn. Innføringen av valgfag er et av tiltakene i regjeringens strategi for ungdomstrinnet "Motivasjon og mestring for bedre læring". Strategien kom på bakgrunn av Stortingsmelding 22, "Motivasjon - Mestring - Muligheter". For å øke elevenes motivasjon og læring, måtte skolen bli mer praktisk, variert, relevant og utfordrende. Valgfag er ett av tiltakene for å nå dette målet.

Skolene rapporterer om et tilbud fra 2-5 valgmuligheter med flere spennende fag, for eksempel design og redesign, forskning i praksis, fysisk aktivitet og helse, produksjon for sal og scene for å nevne noen. Innføringen av valgfag vil skje gradvis, og høsten 2014 vil alle trinn på ungdomsskolen få tilbud om valgfag. I skrivende stund er skolene helt i starten av oppstart. Fagplanene var klare i sommer, og alle skolene vil være i gang i løpet av september. I forbindelse med innføring av valgfag og utvidelse av skoledagen, kan det komme noen utfordringer med tanke på skyss.

Inn på tunet

I Lier har vi også et tilbud til ungdomsskolene gjennom tiltaket "Inn på tunet". Dette skoleåret har vi økt antall elever som får tilbudet fra 12 til 15 elever.

Brann ved Heia skole

Natt til søndag 19.august ble det oppdaget at det brant på Heia skole.

Noen som befant seg i nærheten startet slukking og varslet om brannen. Denne innsatsen begrenset omfanget av brannen betydelig.

Brannvesenet kom raskt til. I tillegg til skader på den ytre kledningen er det vann- og røykskader i noen av rommene i den eldste bygningen og under arbeidet måtte brannvesenet også skjære opp gulv og vegg for å komme til. Brannen, vann og røyk har ført til at hele gamleskolen er sperret av. Denne inneholder to klasserom, ett arbeidsrom og personalrommet.

Lier drift, kommunens anleggs- og eiendomsseksjon og rektor samarbeidet om midlertidige løsninger på skolen. Personalrommet flyttes inn i skolens mediatek og et møterom omgjøres til arbeidsrom for en gruppe lærere. To av skolens spesialrom er omgjort til klasserom.

Barnehage

Status økonomi

Økonomi i rute.

Barnehageområdet ligger på budsjett per 2.tertial. Oppstart av nytt barnehageår kan føre til avvik, både med hensyn til antall barn i barnehagene og antall barn fra andre kommuner. Det har vært en økning på ca. 80 barn i barnehagene i Lier etter nyttår, hvor de fleste er fra Lier (12 fra andre kommuner).

Rådmannen foreslår i tertialrapporten å legge et prinsippvedtak hvor eventuelt overforbruk på barnehageområdet dekkes av eget fond som kommunen har til barnehageformål.

Andre saker

Opptak:

Årets hovedopptak er avsluttet, alle barn med rett til plass fikk plass. Kommunen praktiserer å tilby plasser kontinuerlig. Noen barn står fortsatt på venteliste da foresatte ønsker en barnehageplass i en barnehage som ikke har ledig kapasitet.

Tilsyn:

Det er gjennomført tilsyn i 6 barnehager våren 2012. Ingen av barnehagene hadde avvik. Både de som gjennomførte tilsynene og ledelsen i barnehagene ga positive tilbakemeldinger i etterkant.

Det planlegges å ha tilsyn i ytterligere 6 barnehager denne høsten.

Omsorgstjenestene

Status økonomi

Totalt sett er det innmeldinger på omsorgsområdet som kan gi et samlet underskudd på rundt 7 mill kr. på virksomhetene. I tillegg er innsparingskrav på 7 mill kr. ikke fordelt og forutsetter at virksomhetene går med overskudd. Det viser seg å være utfordrende å finne tiltak som gir varig effekt. Når virksomhetene også melder om økonomiske utfordringer, må en påregne at deler av innsparingskravet ikke vil bli realisert.

Habilitering, Psykisk helse og Ytre Lier bofellesskap har meldt om 3 brukere, med særlig ressurskrevende tjenester, som har økt bistandsbehov. Tjenestene vil utløse tilskudd for ressurskrevende tjenester, men egenandelen vil utgjøre en økonomisk utfordring i størrelsesorden 2 mill kr.

Habilitering har, i tillegg til ressurskrevende tjenester som er beskrevet over, en aktivitet som er høyere enn budsjetttrammen på ca. 1,3 mill kr. Tjenesten skal gjennomgå av en konsulent for å identifisere prosessforbedringer som kan gi besparelser.

Hjemmetjenestene melder om en økonomisk utfordring spesielt knyttet til økt behov for hjemmetjenester for de pasientene som returnerer fra sykehusopphold. I tillegg har en ikke klart å redusere institusjonskjøp iht. budsjettkutt. Virksomhetene melder om et mulig underskudd på ca. 2 mill kr,

Frogner sykehjem melder om økt døgnbemanning mot særskilt tiltak beregnet til ca. 1 mill kr.

BPA ordningen har en Ny bruker, og det er usikkerhet om planlagt innsparing etter omlegging av ordningen.

Andre saker

Samhandlingsreformen

Som meldt i 1. tertial vil kommunestyrets vedtak i sak 70/2011 være førende for hele reformperioden 2012 – 2015.

Det er suksessivt inngått avtaler med Vestre Viken HF for gjennomføring av samhandlingsreformen. Kommunehelsesamarbeidet Vestre Viken bidrar til kommunenes dialog, og forhandler avtalene på vegne av kommunene.

Medfinansieringsplikten er fortsatt en usikkerhetsfaktor. Innleggelser og utskrivninger styres i all hovedsak av helseforetaket, det eneste vi kan styre er egne innleggelser. Tallene for månedene etter mai er foreløpig ikke kvalitetssikret av helseforetaket, men så langt ser det ut til at de nye anslagene bør holde. Kommunen betaler et månedlig akontobeløp på noe over 1,9 mill kr. som fra august er oppjustert noe.

Medfinansieringen har gjeldt fra 1. januar 2012 der kommunen betaler 20 % av alle sykehusopphold. I årets to første kvartal har vi betalt 11,55 millioner kr.

Reformen skal være fullfinansiert, og så langt ser det ut til at inntektene går ut til helseforetaket til medfinansiering og utskrivningsklare pasienter. Det betyr at det ikke er midler igjen til å styrke det forebyggende arbeidet ytterligere. Samarbeidet med helseforetaket oppleves som godt og det er ikke registrert spesielle problemer. Lokale og regionale løsninger er under utforming for å møte gjennomføringen av reformen.

Arbeidet med planlegging av kommunalt tilbud om øyeblikkelig hjelp fra 2013 er startet opp i samarbeid med legevakten i Drammensregionen IKS.

Kommunene i opptaksområdet til Drammen sykehus har sammen med Høgskolen i Buskerud laget et utkast til avtale om FOU-samarbeid som rådmannen ønsker også Drammen sykehus skal slutte seg til. Kostnadene til dette samarbeidet for Lier kommunes del, forutsettes dekket innenfor gjeldene opplæringsbudsjett.

Opplæring i intravenøs behandling er gjennomført i 2. tertial i samarbeid med Drammen sykehus.

Det er tilsatt sykehjemslege i 100 % stilling. Vedkommende tiltrer stillingen i 3. tertial.

Tjenestevalget informeres månedlig om status over utskrivningsklare pasienter, samt innleggelse i sykehus fra kommunens omsorgstjeneste. Sykdomsobservasjon er pek ut som et kritisk område for å unngå innleggelse av egne pasienter, og setter store krav til sykepleiere på jobb. Derfor søker virksomhetslederne å gjøre om enkelte stillinger ved ledighet, til sykepleierstillinger.

Liggetiden til pasientene er gått ned, pasientene er svakere ved utskrivning enn tidligere og dette bidrar til et større press og forventninger om styrking av hjemmetjenesten. I juni og juli har Lier kommune betalt for utskrivningsklare pasienter der vi ikke har kunnet gi et kommunalt tilbud på dagen. Totalt er det i 2. tertial betalt 16 døgn, ca. 70.000 kr.

Nytt sykehjem

Som meldt i 1. tertial har rådmannen inngått en intensjonsavtale med Vestre Viken HF om kjøp av tomt for nytt sykehjem, med sikte på å ha fremforhandlet et forslag til kjøpsavtale. Takstene forelå i midten av juni og rådmannen har intensjon om å legge frem et kontraktsforslag til politisk nivå i september.

Omstillingsarbeidet

Omstillingsarbeidet med å kostnadseffektivisere tjenestene - jobbe smart og godt, uten at det går på bekostning av kvalitet, er videreført i 2. tertial. Brukerundersøkelsen gjennomført høsten 2011, viser en gjennomgående høy bruker og pårørendetilfredshet. Ny brukerundersøkelse er planlagt gjennomført i 3. tertial.

I 2. tertial er det gjennomført oppfølging av alle virksomhetene ved samtaler med virksomhetsleder, og arbeidsgruppene i den enkelte virksomhet. Disse samtalene danner grunnlag for det videre arbeidet.

Omstilling er en krevende prosess, det tar tid å gjennomføre før alle resultatene nås. Virksomhetene har fortsatt fokus på tiltakene som er iverksatt i prosjektperioden,

definere nye tiltak innad i egen virksomhet, og sammen med andre virksomheter, for å finne gode løsninger om felles utfordringer.

Prosjektet med oppfølging av gravide medarbeidere der formålet er at de skal være lengre i arbeid under svangerskapet, er implementert. Det er gjennomført en samling for gravide medarbeidere, der medarbeidere fra omsorgstjenestene, deltok. I tillegg arbeides det fortsatt med å øke det generelle nærværet, redusere bruk av overtid, og en generell kostnadsreduksjon uten at det går ut over tjenestetilbudet til brukerne. Flere av virksomhetene har oppnådd økt nærvær og redusert bruk av overtid gjennom dette omstillingsarbeidet, uten at de økonomiske resultatene er nådd som forventet.

Opptil 90 % av budsjettene er bundet opp i lønnskostnader, samt at kjøp av tjenester er regulert gjennom avtaler – derfor er endringer tidkrevende. Enkelte av tiltakene vil først gi full årseffekt fra 2013.

I tillegg oppstår nye behov, uten at tidligere behov alltid kan avsluttes samtidig so Samhandlingsreformen ytterligere har økt de økonomiske utfordringene.

Brukerstyrt personlig assistanse

I 2. tertial har fokus først og fremst vært å få etablert tilfredsstillende turnus for de assistentene som utfører tjenester der kommunen er arbeidsgiver og rådmannen har fastsatt en instruks for arbeidslederne som er gjort gjeldende fra 3. tertial.

Ved utgangen av 2. tertial var de 11 BPA ordninger

- I 8 av ordningene er kommunen arbeidsgiver
- I 2 av ordningene er bruker arbeidsgiver selv
- I en av ordningene (ny i 1. tertial) er et av firmaene som har fått tjenestekonsesjon, arbeidsgiver.

Fusjon arbeidssenteret og Lier ASVO

Som meldt i 1. tertial var dette arbeidet startet opp med sikte på å legge frem en sak i løpet av 2. tertial. Arbeidet er imidlertid blitt forsinket og saken legges frem i 3. tertial.

Helse- og sosialtjenestene

Status økonomi

Helsetjenesten

Helsetjenesten melder om et mulig underskudd på 1,1 mill kr. Fastlegeordningen har blitt dyrere grunnet større befolkningsvekst enn forutsatt, og noen tjenestekjøp har hatt høyere prisvekst enn lagt til grunn i budsjett.

Barneverntjenesten

Som meldt i 1. tertial har virksomheten i 2012 fortsatt arbeidet med å få kontroll med kostnadene. I tillegg til oppfølging av anbefalingene fra Forvaltningsrevisjonen har et eksternt firma hatt en gjennomgang for å identifisere eventuelle forbedringsmuligheter. Rapporten fra dette arbeidet forelå rett før ferien. Rapporten vil bli presentert for Tjenesteutvalget. Arbeidet med å følge opp de identifiserte forbedringspunktene er allerede startet opp.

I 2. tertial har barneverntjenesten mottatt 16,1 meldinger i gjennomsnitt pr. måned (16,8 i 1. tertial 2012, og 16,4 i 2. tertial 2011). I gjennomsnitt har det vært 149 hjelpetiltak (det samme som i 1. tertial 2012, mens det i 2. tertial 2011, var i gjennomsnitt 171 hjelpetiltak hver måned). Det har 2. tertial 2012 vært i gjennomsnitt 42 omsorgstiltak hver måned (det samme antall som i 1. tertial og 2. tertial 2011).

Barneverntjenesten melder om et mulig underskudd på ca. 4 mill kr.

Nav/sosialtjenesten

I 2. tertial har antall sosialstønadsmottakere i gjennomsnitt hver måned vært 193 personer, mot 224 på samme tid i 2011. Aldersfordelingen på stønadsmottakerne er:

	2011	2012	Endring
18-24	38	32	-6
25-44	118	99	-19
45-66	66	61	5
67 år og over	2	1	-1

Aldersfordelingen på alle stønadsmottakerne så langt i 2012, er ved utgangen av juli:

	2011	2012	Endring
18-24	282	231	-51
25-44	828	699	-129
45-66	449	445	-4
67 år og over	15	7	-8

Reduksjonen har vært størst hos de yngste med 18 %. Pga. høye boutgifter er det fortsatt mange sosialhjelpsmottakere som må ha supplerende sosialhjelp til sine trygdeytelser. Statlige myndigheters og Fylkesmannens føringer til hva folk skal ha av såkalte tilleggsytelser gjør også at beløpene er høye.

Det er fortsatt en utfordring ved kjøp av bo- og omsorgstiltak for rusmisbrukere, der det har vært et økt omfang i 2012:

2. tertial	Antall i snitt/mnd
2009	2,75
2010	5,75
2011	5
2012	7

Det har vært et økt omfang i 2012, utgiftene i 2.tertial er på 1.5 mill mot 1.1 mill i 1.tertial. To av brukerne er spesielt kostnadskrevende. Kjøp av plasser er nå lagt ut på anbud med formål å redusere utgiftene noe.

Nav melder om et mulig overforbruk på ca. 2 mill kr.

Andre saker

Prosjekt barnefattigdom

NAV Lier fikk i 2010 innvilget kr. 270.000 fra Fylkesmannen etter søknad til flere prosjekter. Det ble av disse midlene kjøpt lekeutstyr til boligområdet ved Tranbylia. Dette skal stimulere til fritidsaktiviteter for utsatte barnegrupper. Det meldes at utstyret er i flittig bruk og til stor glede for barna i området.

Innvandring

Det har vært en svak økning i innvandreres etterspørsel etter helse- og omsorgstjenester over noe år. Det vil trolig være et behov for økt innsats i omsorgstjenestene rettet mot etniske minoriteter i framtiden. Kommunen må vurdere innretting av informasjonsmateriell.

Psykisk helse har nå over 30 brukere med en annen etnisk bakgrunn. Hjemmetjenesten yter tjenester til rundt 10 eldre brukere som har bodd lenge i Norge, men fortsatt snakker dårlig norsk. Habiliteringsvirksomheten gir tilbud til brukere fra 10 nasjoner, noe som også er en økning.

Innvandrerforum er etablert i 2. tertial 2012 og skal ha sitt andre møte i september. Dette søkes videreutviklet som et uformelt ide- og samtaleforum, eller kontaktpunkt mellom politikere, administrasjon og representanter for ulike kulturer og nasjonaliteter.

Forebygging av kjønnslemlestelse - skoleåret 2011/2012

Det ble gjennomført 4 samtaler på 1. klasse trinnet, ingen takket ja til undersøkelse. Det er ikke flere aktuelle jenter på barnetrinnet i år. På ungdomskolene var det ingen aktuelle forrige skoleår og det er få aktuelle jenter i skole året 2012/2013.

Vederlagsordningen for tidligere barnehjemsbarn

Det fremgår av årsrapporten at rådmannen tok sikte på å lage en melding om vederlagsordningen parallelt med 1. tertialrapport. Som meldt i 1. tertial var imidlertid ikke utvalgssekretariat ferdig med sitt oppsummeringsarbeid på det tidspunkt. Nå er meldingen lagt frem, og den viser at i alt 27 personer har søkt, og 13 er innvilget vederlag. Den gjennomsnittlige utbetalingen har vært vel kr. 350 000. Totalt har vederlagsordningen kostet vel 6,2 mill. kroner.

SOS-barnebyer

Formannskapet ga i juni rådmannen i oppdrag å søke frem lokaliseringalternativer og opprette kontakt med SOS-barnebyer i deres arbeid med å etablere SOS-barneby nr. 2 i Norge. SOS-barnebyer har på grunnlag av rådmannens tilbakemelding bedt om møte, uten at det er tatt noen lokaliseringsbeslutning.

Kultur

Status økonomi

Alle virksomhetene på tjenesteområdet melder om balanse ved årets slutt.

Park og idrett har utfordringer med å opprettholde en optimal maskinpark etter at løpende investeringsbevilgning ble kraftig redusert i gjeldende Handlings-program. Akutte behov er midlertidig løst for inneværende år ved omprioriteringer av ubrukte

midler (se 1.tertialrapport) samt bruk av fond. Melding om forholdene med analyse av investeringsbehovet i årene framover vil legges fram senere i høst.

Status målrapporing

- Leverandører er valgt både for oppgradering av innredning og inventar på hovedbiblioteket samt radiobrikkeprosjektet ved Tranby bibliotek. Arbeidene starter senere i år når leveransen er gjennomført.
- Anbudskonkurransen ifbm rehabiliteringen av tidligere Stoppen skole som kulturskolelokaler er avsluttet og arbeidet er i gang etter oppsatt plan. Målet skal være nådd ved utgangen av året.
- Det er ansatte flere lærere for å korte ventelistene i kulturskolen, men antall søkere er økende. En mindre reduksjon er oppnådd, men antallet på ventelistene er fortsatt altfor høye for de mest populære tilbudene.
- Målene for Kultur og fritid må sees i sammenheng og behandles i Idretts- og kulturmeldingen (plan)

Andre saker

St. Hallvardhallen

Reistad IL er i ferd med å etablere St. Hallvardhallen i et eget aksjeselskap. Lier kommune har inngått en intensjonsavtale med Reistad IL om leie av hallen fra 2.halvår 2012 og endelig kontrakt vil bli inngått når selskapet er etablert. Lier kommune vil videre leie ut hallen til Fylkeskommunen.

Idretts- og kulturmelding for Lier.

Tjenesteutvalget vedtok i januar at det utarbeides en idretts- og kulturmelding(plan) for Lier. Den skal gi en samlet oversikt over status, mål og virkemidler for idretts- og kulturlivet i Lier Kommune i et 12års perspektiv. Arbeidet med meldingen/planen er påbegynt og organiseringen ble lagt fram i Tjenesteutvalget 9/5-2012. Andre oppdrag og bestillinger på kulturområdet tas inn i meldingen/planen.

Infrastruktur - Bygg, VA, Vei

Status økonomi

På grunn av den snøfattige vinteren kan Anlegg og Eiendom melde om et overskudd på ca. 1,0 mill kroner på brøytebudsjettet samtidig som det er satt av godt med ressurser for den kommende brøytesesongen. De andre områdene ser ut til å gå i balanse.

Lier drift har utfordringer med å opprettholde en optimal maskinpark etter at løpende investeringsbevilgning ble kraftig redusert i gjeldende Handlings-program. Akutte behov er midlertidig løst for inneværende år ved omprioriteringer samt utsettelse av utbygging. Melding om forholdene med analyse av investeringsbehovet i årene framover vil legges fram senere i høst.

Status målrapporing

- Medarbeidere: Flere stillinger har vært ledige, men rekrutteringsprosessene ved erstatning har vært vellykket.
- På tross av aktiv innsats, også sammen med I.A, har Lier Drift dessverre ikke lyktes å redusere sykefraværet. Det har vært noe økende siden 2011.
- Vedlikeholdsplanlegging: Vedlikeholdsplanen for bygningsdrift følges og tilsvarende plan for veivedlikeholdet er under utarbeidelse.
- Vann på avveie: Kapasitetsproblemer og noen andre forhold har forsinket enkelte av prosjektene. Vannforbruket er allikevel noe redusert.
- Mål for Styring/økonomi samt Energi- og klimaplan er i rute.

Plan/Samfunn

Status økonomi

Alle virksomhetene på tjenesteområdet ligger godt an økonomisk. På planseksjonen ligger det an til et overskudd på inntektssiden på ca. 0,5 mill kr. og Sektor samfunn melder om et overskudd på 0,5 mill kr.

Status målrapporing

- De aller fleste plan/byggesaker er behandlet innenfor lovpålagte tidsfrister. Utfordringen ligger i at saksmengden er stor og det er et økende antall kompliserte saker.
- Det gjennomføres jevnlig kontaktutvalgsmøter med de øvrige 8 samarbeidskommunene, i Tilsynet for små avløpsanlegg. Dialogen/samarbeidet er så langt bra.
- Kartportalen er oppdatert, arbeidet med å legge inn ny serie av ”skråfotoer” er gjort.
- Arbeidet med næringsutvikling-/hest som næring prosjektet i landbruket ble avsluttet 31/8 som planlagt. Inn på tunet prosjektet er utsatt til februar 2013.
- Rapporteringen vedr nedbygging av dyrket mark kommer som politisk melding våren 2013.
- Samarbeidsprosjekt om kompostering av hestegjødsel og grønnsaksavfall er ikke igangsatt pga. manglende finansiering.
- Prosjektleder til ungsogpleieprosjektet er ansatt og i arbeidet er i gang.

Andre saker

Landbruksplan for Lier kommune 2012

Landbruksplan for Lier kommune skal rulleres i år og ble sluttbehandlet og vedtatt i Kommunestyret i mai. Målet med planen er å gi en orientering om status og utfordringer i landbruket i Lier, og å utpeke noen satsningsområder. Planen har status som temaplan og er diskutert med Kontaktutvalget for landbruk i Lier, Fagutvalget og Faglig arena Samfunn. I tillegg har den ligget ute på høring på kontorets nettside. Foreslåtte satsningsområder er jordvern, landbruksbasert næringsutvikling, kulturlandskap- miljø, vannkvalitet-vassdrag og interessekonflikter mellom landbruket og andre interesser

Fellestjenester, ledelse og politikk

Status økonomi

Fram til nyttår 2011 har tjenesteområdet bestått av Ikt enheten, Rådmannskontoret, Kommunekassa og Stab/støtte.

Fra nyttår ble virksomheten Stab/støtte delt opp i fire selvstendige enheter med hvert sitt budsjett. Enhetene vil allikevel sees på samlet, og ser ut til å gå i balanse ved årets slutt. De andre virksomhetene på tjenesteområdet viser også balanse i sine prognoser for 2012.

Medarbeidere og organisasjon

Nærvær, sykefravær

Målet er å redusere sykefraværsprosenten til 6 innen 2015, et krevende mål som ligger godt under sammenlignbare kommuner. Nærværet vil med det være på 94 %.

Under sykefraværspaplyen ligger følgende delprosjekter:

- IA-handlingsplan mot 2015 ble vedtatt i AMU 24.august.
- Styrket systematisk oppfølging (starter opp høst 2012)
- Heltid/deltid og økt grunnbemanning (pilot pågår)
- Økt refusjonsandel (se eget avsnitt)
- Etikk og holdninger i omsorg (løpende)

Sykefraværet 1.kvartal 2012 utgjorde 10,1 %

	1. kv. 2010	1. kv. 2011	1.kv 2012
Sykefraværs%	9,38	10,69	10,1

Samarbeidsmøter om gjennomføring av ny IA handlingsplan avholdes september/oktober med Arbeidslivssenteret i Buskerud og bedriftshelsetjenesten Hjelp 24.

Prosjekt Heltid – Deltid i omsorg

Forprosjekt er igangsatt, der Liertun sykehjem skal være pilotvirksomhet. Målet med prosjektet er todelt: Redusere uønsket deltid og øke andelen heltidsstillinger. Forsøksperioden er tenkt å vare i ett år fra tidlig januar 2013. Opplæring og forberedelser gjennomføres høsten 2012

Økt grunnbemanning

Spørsmålet om økt grunnbemanning har vært vurdert i samband med prosjektet «Heltid – deltid i omsorg» og blir en del av forsøket med alternativ arbeidstidsplanlegging.

Lærlingeordningen

Det er ansatt fire nye lærlinger slik at kommunen nå har totalt 12 lærlinger. Introduksjonsdag er avviklet med fokus på rettigheter og plikter i arbeidsforholdet. I samarbeid med Opplæringskontoret planlegges det instruktørkurs for alle veiledere i kommunen.

Medarbeiderundersøkelsen 2012

Rådmannen vektlegger god oppfølging av medarbeiderundersøkelsen og resultatene vi fikk gjennom denne. Alle virksomheter har utarbeidet oppfølgingsrapport med mål og forbedringstiltak. Rådmannen har prioritert følgende tre områder for 2013:

- Tydelige resultatmål
- Personlig mestring, læring og utvikling
- Økt engasjement

Arbeidsgiverpolitisk plattform inkl. livsfasepolitikk

Prosessen med utarbeiding av Arbeidsgiverpolitisk plattform er ferdig og levert til politisk behandling i oktober.

Økt refusjonsandel

I en rapport fra PWC kom det fram at Lier kommune i 2008 hadde en refusjonsandel på sykepenge på 57,9 %. Sammenliknbare kommuner hadde 62,3 %.

Det er utarbeidet rutiner som ligger tilgjengelig for alle kommunens ansatte på intranettet. Det er også utført opplæring for virksomhetsledere og det er besluttet at antallet fraværskoder skal reduseres for å lette registrering av fravær og redusere muligheten for feil som går utover refusjonene.

Oppdaterte tall viser at Lier i 2011 har oppnådd en refusjonsandel på 60,3 %.

Økonomi

Tertialrapporten beskriver meldte avvik i forhold til budsjett, regnskapstallene legges frem i månedsrapporten for august. (foreligger ca. 24. september). Månedsrapporten for august blir utvidet med mer detaljerte oversikter enn ved normal månedsrapportering.

Økonomisk status

Som meldt i 1. tertial er det utfordringer på tjenestene som vanskelig lar seg løse fullt ut på virksomhetsnivå. Innmeldingene om underskudd har økt i løpet av 2. tertial. Normalt vil innmeldingene om underskudd være noe høye og det er få virksomheter som melder om overskudd. Allikevel er innmeldingene om underskudd så høye at det går mot et betydelig underskudd på tjenesteområdene. Totalt indikerer innmeldingene et underskudd i størrelsesorden 15-20 mill kr.

Skatteinntangen har pr 2. tertial vært positiv og frie inntekter (skatt og rammetilskudd) ligger an til en betydelig merinntekt. Rentenivået har holdt seg lavt og ligger an til et netto overskudd. Disse forholdene er en motvekt til underskuddene på tjenestene, men vil antagelig ikke være nok til å dekke de innmeldte underskuddene fullt ut.

Rådmannen foreslår i tertialen å budsjettere opp de frie inntektene med 10 mill kr. og avsette midlene på fellesområdet for å ha en inndekning for de innmeldte underskuddene. Dette vil antagelig ikke være nok til å dekke opp alt i henhold til innmeldte underskudd og det kan derfor bli behov for strykninger for å få et 0 resultat. Selv om avsetningen kunne vært høyere, ønsker rådmannen ikke å gjøre ytterligere grep i tertialen. Det arbeides med tiltak for å redusere utgiftene, og det er flere usikre faktorer.

Tjenesteområdene

Generelt sett er det god budsjettkontroll på virksomhetene. De store utfordringene ligger på tjenesteområdene Omsorg og Helse/sosial (NAV og barnevern).

Skole

Skoleområdet melder om et mulig underskudd på ca. 2 mill kr. hovedsakelig knyttet til skyss.

Omsorg

Pr. juli har omsorg en forbruksprosent som er 3,2 % høyere enn 2011, dette er en negativ utvikling i forhold til 1. tertial. Det er nå 7 virksomheter (Habilitering, Psykisk helse, Frogner sykehjem, Ytre Lier bofellesskap for funksjonshemmede og Hjemmetjenestene) som melder om underskudd i størrelsesorden 7 mill kr. Øvrige virksomheter melder om balanse eller overskudd.

Innmeldingene viser et sammensatt bilde. Hoveddelen er knyttet til brukere med svært ressurskrevende tjenester i tillegg er det økt press på hjemmetjenesten.

I tillegg arbeider Omsorgstjenesten fortsatt med å finne løsninger for rammereduksjonen i strukturprosjektet. I 2011 klarte området i hovedsak å innfri kravene, men i 2012 øker utfordrende med å finne tiltak som gir varig effekt. Når virksomhetene også melder om økonomiske utfordringer, må en påregne at deler av innsparingskravet ikke vil bli realisert. Strukturprosjektet har en uspesifisert innsparing på 7 mill kr.

Etter innmeldingene i 2. tertial har Omsorgstjenesten totalt sett en utfordring på rundt 10-14 mill kr. avhengig av hvor stor del av struktursummen som håndteres. Det arbeides med å finne kostnadsreducerende tiltak, og kvalitetssikring av de innmeldte størrelsene.

Helse/sosial

Helsetjenesten melder om et mulig underskudd på 1,1 mill kr. Fastlegeordningen har blitt dyrere grunnet større befolkningsvekst enn forutsatt, og noen tjenestekjøp har hatt høyere prisvekst enn lagt til grunn i budsjett.

Barnevern fikk økt rammene noe i 2012, men økningen forutsatte et redusert utgiftsnivå i forhold til 2011. Frem til nå har aktiviteten vært på nivå med 2011, og det meldes om et mulig underskudd på rundt 4 mill kr. Dette er noe lavere enn meldt i 1. tertial (6 mill kr.).

Sosialtjenesten(Nav) ligger i overkant av budsjett pr. 2. tertial og melder om et mulig underskudd på rundt 2 mill kr.

Øvrige områder

På de øvrige områdene meldes det om balanse eller mindre overskudd.

Fellesområdet

Skjønnsmidler fra fylkesmannen

Fylkesmannen deler hvert år ut skjønnsmidler som skal justere for skjevheter mellom kommunene som ikke inntektssystemet fanger opp. Lier har søkt skjønnsmidler for 2 forhold som er en god bidragsyter til de meldte underskuddene på tjenesteområdene.

I omsorg er det vært en stor økning i ressurskrevende tjenester knyttet til noen få brukere. Selv om tiltakene kommer inn under tilskudd for ressurskrevende tjenester er kommunens egenandel svært høy.

Storfamilier som trenger bistand fra barnevernet har vært en kostnadsmessig utfordring.

Skatt og rammetilskudd (frie inntekter)

Siste tilgjengelige skattetall, pr juli, viser at både landet og Lier har en vekst godt over budsjett. Veksten er i tråd med prognosene i revidert nasjonalbudsjett som angir en merinntekt for Lier i overkant av 10 mill. kr. Det er fortsatt store skattemåneder som gjenstår så det er en viss usikkerhet knyttet til tallene.

Rådmannen foreslår at budsjett for skatt og rammetilskudd økes med 10 mill kr. som avsettes på fellesområdet for å møte innmeldte underskudd.

	Budsjett 2012	Pr. Juli
Kommunen	2,8 %	4,1 %
Landet	2,9 %	4,7 %

Renter

Rentebudsjettet ble lagt utfra en rente på 3,5% på flytende lån. Dagens rentesats ligger på 2,3 %. Den lave renten påvirker også rentekompensasjonsordningen og vil gi lavere overføringer.

Netto effekt er beregnet til et overskudd i størrelsesorden 3-4 mill kr.

Rådmannen foreslår i tertialrapporten å redusere renteutgiftsbudsjettet med 3 mill kr.

Reduserte renteinntekter fra Lier Everk

Lier E-verk har et avdragsfritt lån på 45 mill kr. i Lier kommune. De siste årene har lånet hatt en fastrente på 8 %. I forbindelse med en revisjonsgjennomgang er avtalen gjennomgått, og for å sikre at avtalen er i tråd med regelverket er renteberegningen endret til NIBOR + minimum 2 % (FS 55/2012). For 2012 er rentesatsen satt til 4,76 %, mens budsjettet har en forutsetning om 8 %. Dette betyr en mindreinntekt på 1,5 mill kr.

Rådmannen foreslår at budsjettet for renteinntekt reduseres med 1,5 mill kr.

Utbytte

Rådmannen har ingen innflytelse på selskapenes utbyttepolitikk, dette må håndteres av representantene i styrene.

Etter siste økningen av budsjettet utbytte (vedtak HP 2012-2015) er budsjettet på 13 mill kr. for 2012. Lier E-verk har vedtatt et utbytte på 12 mill kr. mens Eidos ikke betaler ut utbytte i år.

Dette betyr at utbytte vil få et underskudd på 1 mill kr. og Rådmannen foreslår i tertialen å redusere budsjettet til faktisk nivå på 12 mill kr.

Pensjon

Kommunen har mottatt nye prognoser fra KLP som viser en regnskapsbelastning for pensjon som forutsatt i budsjettet.

Prognosene viser imidlertid en vesentlig høyere premie enn den som ligger til grunn for budsjettet. Årsaken er i hovedsak at lønnsoppgjøret ble høyere enn forutsatt. Dette får ikke konsekvenser for årets regnskap, da økningen i premie justeres mot tilsvarende høyere premieavvik, men vil føre til noe høyere pensjonsutgifter i 2013.

Lønnsoppgjør

I det sentrale lønnsoppgjøret gikk partene til streik som ble avsluttet etter frivillig mekling. Lier kommune ble ikke berørt av streiken. Resultatet ble et lønnsoppgjør på 4,07 %, dette er i overkant av det som ble satt av til lønnsoppgjøret.

Kostnaden ved lønnsoppgjøret er ikke ferdig beregnet, men vil foreligge til månedsrapporten for august. Evt. underskudd på lønnsreserven håndteres når lønnsoppgjøret er ferdig beregnet.

Tilskudd ressurskrevende tjenester

Tilskuddet for ressurskrevende tjenester er lagt på fellesområdet, mens utgiftsbudsjettet er lagt på enkeltansvar innen omsorgstjenestene. Tilskuddet har en direkteilknytning til tjenesteområdets utgifter. Rådmannen flytter nå budsjett og inntekter til et fellesområde for omsorg. Dette gjøres for at mer/mindre inntekter på tilskuddsordningen skal tilfalle resultatet på tjenesteområdet.

Refusjon for merverdiavgift fra investeringer

Refusjon for merverdiavgiften fra investeringer ble i 1. tertial forsiktig nedjustert med 17 mill kr. pga. forskyvninger i investeringsprosjekter, hovedsakelig knyttet til erstatning for Frogner sykehjem.

Etter aktiviteten i 2. tertial foreslår rådmannen å redusere refusjon for merverdiavgift fra investeringsbudsjettet med ytterligere 4 mill kr. mot overføring til investering.

Merverdiavgiften fra investeringer føres som inntekt i driftsbudsjettet. I budsjettet er det lagt opp til at denne inntekten overføres til investeringsbudsjettet for finansiering av prosjektene. Når refusjonen bortfaller er det naturlig å justere dette opp mot overføringen.

Investeringstilskudd til bygdetunet

Som et ledd i strukturtiltakene ble det vedtatt å redusere årlig tilskudd til bygdetunet mot et økt investeringstilskudd på 500.000 i 4 år. Ved en feil har tilskuddet blitt knyttet opp til investeringsbudsjettet i kommunen, noe som er i strid med regnskapsforskriften. Tilskuddet må derfor føres i driftsregnskapet, og bevilges opp i denne tertialen.

Inntekter vann og avløp

Vann og avløpsregnskapet er et selvkostregnskap og betyr at inntekter og utgifter over tid skal balansere. Det vil allikevel være avvik innenfor et år som påvirker kommuneregnskapet.

Som meldt i 1. tertial var inntektene ved 1. avregning (av totalt 2) lavere enn budsjettet, og utviklingen tilsier en underskudd på rundt 3 mill kr. på mengdedelen. Årsaken til lavere inntekt er mindre vannforbruk enn lagt til grunn i budsjettet.

Utgiftene på området går ikke tilsvarende ned. Det er lite direkte koblinger mellom inntektsnedgangen og utgiftssiden, men over tid vil dette balansere.

Fond knyttet til barnehageområdet

Før barnehagetilskuddet ble innlemmet i rammetilskuddet ble ubrukte midler på området satt på bundet fond til barnehageformål. Rådmannen foreslår på generell basis at dette fondet kan benyttes hvis det skulle oppstå underskudd på barnehageområdet.

Fondet utgjør 6,1 mill kr.

Barnehagene melder om balanse, men årsresultatet er avhengig av det siste opptaket og fordelingen mellom innen- og utenbygds barn. Vedtaket om bruk av fond ved underskudd gjør at det ikke må legges frem egen sak for bruk av fondet ved et evt. underskudd på barnehageområdet.

Strukturprosjektet

De fleste tiltak som var planlagt i strukturprosjektet er utredet og gjennomført. Det gjenstår noe arbeid på skoleområdet og på omsorgsområdet.

På skoleområdet er det fremmet sak om elevtallsutviklingen som grunnlag for eventuelt å vurdere skolestruktur. Arbeidet har startet opp.

På omsorgsområdet arbeides det med ulike tiltak for å innfri innsparingskravene. Tiltak iverksettes fortløpende. Noen vil først gi full effekt i 2013.

Investeringer

Det har i løpet av 2012 vært noe redusert kapasitet da flere stillinger har vært ledige både innenfor bygg og vann/avløp. Rekrutteringsprosessene er nå gjennomført med vellykket resultat og alle stillinger er besatt. Etter noe innkjøringstid er fremdriften i ferd med å komme tilbake til normalt nivå men det må påregnes noe forskyvninger i tid i forhold til planen.

De største prosjektene har flg status:

Nytt sykehjem

Det er inngått en intensjonsavtale mellom Vestre viken HF og Lier kommune om kjøp av tomt til nytt sykehjem. Tomten er taksert og forhandlinger pågår. Tomtespørsmålet og forberedelsesfasen har tatt lengre tid enn antatt.

Lierbyen prosjektet

Det kommunale vann og avløpsnett i og rundt Lierbyen er under oppgradering. Store deler av prosjektet er nå gjennomført og forventes ferdigstilt i løpet av 2012. Samtidig vil elektrisitet-, telefon og fibernettkabler oppgraderes. Etablering av fjernvarmenett utføres også i prosjektet. I etterkant av prosjektet vil ny gateutforming bli gjennomført.

Heiahallen

I samsvar med gjennomført anbudskonkurranse, vil det bli forsøkt inngått kontrakt om bygging av Heiahallen. Hallen plasseres i samsvar med konkurransegrunnlagets hovedalternativ og man må kunne regne med byggestart i løpet av 2012 og ferdigstillelse i løpet av 2. halvår 2013.

Hegg skole

I kommunestyrebehandlingen av Hp 2012-2015 ble prosjektet vedtatt igangsatt og bevilgning lagt inn fra 2013. Det har allikevel vært noe utvikling i prosjektet i løpet av 2012. Prosjektleder er rekruttert og prosjekteringsgruppa arbeider nå videre med vinnerutkastet fra arkitektkonkurransen. Formannskapet vedtok i juni totalentreprise som entrepriseform for bygging av ny Hegg skole, og konkurransegrunnlaget er planlagt gjennomført våren 2013. Byggestart er beregnet til 2.halvår 2013 med ferdigstillelse 1.halvår 2015.

Andre saker:

Forskyvning av prosjektmidler

I tertialrapporten blir det også foreslått å redusere overføringene fra drift til investering med 4 mill kr. pga. lavere merverdiavgift fra investeringene. Det er også et etterslep i gjennomføringen av investeringsprosjektene for 2012.

For å redusere låneopptaket, og dekke opp for mindre overføring fra drift, foreslår rådmannen å forskyve investeringsbudsjett på 54 mill kr. til 2013. Dette innebærer en nedjustering av låneopptaket på 50 mill kr.

Av praktiske årsaker legges summene på Prosjektene «Nytt Frogner sykehjem» (50 mill kr.) og «Heiahall» (10 mill kr.). Prosjektet er forskjøvet i tid og justeringen vil ikke påvirke tidsplanen for prosjektene.

Vedlegg 1: Tabell med status for de største investeringsprosjektene som er i gang i 2012

Prosjekt	Bevilget tom 2012	Bevilgn. Ut over 2012	Sum bevilget	Brukt	Prognose	Utføres	Fullf.gr. %	Hva som gjøres	Kommentarer
Bygg									
Stoppen kulturskole	10 500		10 500	620	10 500	2 012	10	Ombygging av tidligere Stoppen ungdomskole til kulturskole	Arbeidene er påbegynt. Totalentreprisekontrakt er inngått med Asker Entreprenør AS. Arbeidene skal ferdigstilles 01.12.12
Returpunkt for avfall, skoler og barnehager	5 500	0	5 500	4 219	5 500	2009-2012	90	Miljøstasjoner for avfall på skoler og barnehager	12 stk stålkonstruksjoner er ferdig produsert og ligger på lager. 5 stk konstruksjoner ble montert i 2011. Arbeidene er i gang på resterende 6 punkter. Returpunkt for Hegg skole utgår. Arbeidene ventes ferdig i uke 37
SD-anlegg	3 500	4 800	8 300	1 986	8 300	2012 - 2015	25	Installere sentral driftstyring på bygg.	Konkurransegrumlaget for videre SD-utbygging er under utarbeidelse. Utlysning på DOFFIN og oppstart vil skje 2012. Det er installert SD-anlegg i 14 bygninger. Det bør installeres SD-anlegg i samtlige større bygg.
ENØK-tiltak iht utredning	6 500	4 200	10 700	4 628	10 700	2011 - 2015	50	Diverse ENØK-tiltak på bygg	Planlegging av videre ENØK-tiltak er under utarbeidelse. Arbeidet videreføres i perioden 2012-2015.
Energimerking av større kommunale bygg	1 000	0	1 000	298	500	2 012	80	Energimerking av bygg over 1000 m2	Arbeidet er ferdig med unntak av rapport.
Hallingstad skole, skifte vinduer	1 100		1 100	947	1 100	2 012	100	Utskifting av ca 60 vinduer og skallsikring av tre inngangspartier	Arbeidene er utført og overtatt.
Lierbyen skole, skifte av vinduer	1 100		1 100	945	1 100	2 012	100	Utskifting av ca 70 vinduer på nord-fasade	Arbeidene er utført og overtatt.
Oddevall skole, vent.anlegg	1 100		1 100		1 100	2012 - 2013	0	Nytt ventilasjonsanlegg	Ikke påbegynt.
Heiahallen	18 750	18 750	37 500	1 548	37 500	2012 - 2013	5	Bygging av ny idrettshall for Heia skole	Entreprenør er innstilt og prosjektet er vedtatt gjennomført i Formannskapet august 2012.
Liertun sykehjem, opprusting av uteområde	2 800		2 800	164	2 800	2011-2012	10	Opprusting av uteområde	Arbeidene er igangsatt og gjennomføres av Lier drift. Arbeidene er forventet gjennomført høsten 2012. Det er lekkasje på to vannledninger under Tranby torg. Framdriften er avhengig av hvor raskt lekkasjen e blir utbedret.
Liertun sykehjem, renovering fasader	11 100		11 100				0	Renovering av fasader og balkonger, samt energireduserende tiltak.	Ikke påbegynt.
Nytt sykehjem	17 000	248 300	265 300	2 385		2010 -		Bygge nytt sykehjem til erstatning for Frogner sykehjem	Forhandlinger om tomt på Lier sykehus pågår.
Avfall									
Sylling fyllplass	2 500		2 500	197	2 500	2012 - 2013	5	Etablering av et naturbasert rensesystem	Prosjektet har blitt satt på "vent" på grunn av kapasitetsproblemer internt i organisasjonen. Prosjektet blir derfor forsinket i forhold til det som har vært signalisert tidligere.
Vann og avløp									
Sanering Lierbyen	39 500		39 500	36 311	39 500	2010 - 2013	90	Saneringen innebærer oppgradering av kommunale vann- og avløpsledninger	Lierbyen sentrum er delt inn i tre etapper. Etappe 1a og 1b er gjennomført og ferdigstilt sommer 2011. Etappe 2B startet september 2011. VA og fjernvarme utføres samtidig. Prosjektet er samordnet med kabeletater og fjernvarme. Det har vært problemer med grunnforhold og det blir noe tillegg på kontrakten.
Espedalområdet	6 100		6 100		6 100	2 013	0	Sanering av kommunale vann- og avløpsledninger	Ikke påbegynt.
Sanering Hasselbakken/Flåtan	31 941		31 941	30 016	30 500	2009-2011	100	Saneringen innebærer oppgradering av kommunale vann- og avløpsledninger.	Anleggsarbeidene startet høsten 2009, og ble avsluttet til ferien 2011. Kontakten ble gjennomført innenfor gitte rammer.
Sanering Reistadlia	1 000	45 000	46 000	542		2013 - 2014		Sanering av kommunale vann- og avløpsledninger	Forprosjekt er gjennomført.
Oppgradering Linnes kloakkrenseanlegg	10 500	6 000	16 500	3 904	21 500	2 013	20	Renovering og oppgradering av arbeidsforhold	Første etappe av investeringen er ferdig. Første etappe går på flytting av polymer-anlegg og nytt system for slambåndtering.
Sylling renseanlegg, oppgradering	8 600		8 600	1 334	8 600	2013 - 2014	5	Ny etterpoleringsløsning og oppgradering av renseanlegget.	Det er bygget ei ny spredegrøft, men grus-/jordmassene er tettere enn tidligere forutsatt. På bakgrunn av endrede forutsetninger gjøres en ny vurdering av avløpsystemet for Sylling og Tronstad. Konsulent er engasjert og utredning pågår.
Vei / trafikksikkerhet									
Eikseterveien – Utbedring	4 986		4 986	5 303	5 000	2009 - 2012	95	Utbedring av veien - sprenging og opparbeidelse av parkeringsplasser.	Arbeidet er i slutfasen. Det gjenstår noe arbeid med parkering ved Martinsløkka og autovern på nedsiden av Kleivdammen. Arbeidet er planlagt ferdig i løpet av 2012. Det blir overskridelser i forhold til bevilgning. Overskridelse vil bli finansiert med midler fra prosjekt Åmotveien.
Utbedring Åmotveien	7 925		7 925	7 199	7 900	2007 - 2012	100	Oppgradering og forsterkning	Arbeidet er ferdig.
Veiomlegging Kjenner	1 500		1 500	401	1 500	2 012	60	Omlegging av veinett og stenging av 2 utkjørsler mot FV	Eiendom kjøpt i 2010. Tverrvei uten toppdekke er bygget. Ferdigstilles i 2012.
Utbedring S.Eggevei og Baneveien	3 100	3 600	6 700	589	6 700	2011 - 2014	10	Oppgradering og forsterkning	Strekningen fra Marius Egge og forbi asfaltlageret påbegynnes høsten 2012. Det er vanskelig med koordinering i forhold til prosjektet til Lindum.
Gatebruksplan Lierbyen	4 000		4 000	0	4 000	2011 - 2013	20	Ny gateutforming i Lierbyen	Arbeidet utføres i etterkant av VA-sanering

Vedlegg 2: Status for tjenesteområdenes fokusområder og mål

Mål og Tiltaksplan Samfunn

Tabellen viser mål og tiltak på samfunnsområdet som gjelder hele kommuneorganisasjonen.

<p>Miljøkommunen Lier</p> <p><u>Mål</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Effekten av miljøtiltak skal måles, dokumenteres og rapporteres. <p><u>Tiltak</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Etablere system for rapportering for miljøtiltak.	<p>Status:</p> <p>Miljøstatus utarbeidet, presentert og kommunisert. Tilgjengelig digitalt.</p>
<p>Klima og energi</p> <p><u>Mål</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Redusere bilbruken i kommunes organisasjon og blant våre ansatte. • Stimulere til økt bruk av sykkel og kollektive reisemåter. <p><u>Tiltak</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Utfasing av oljefyrte fyringsanlegg på alle kommunale bygg. • Ansvarliggjøring av kommunens virksomheter gjennom miljøfyrtårnsarbeid og lederavtaler. • Utarbeide sykkelstrategi.	<p>Status:</p> <p>Lier kommune har startet samarbeid med stiftelsen Zero for å utarbeide mobilitetsplan og kjøretøystrategi. Møte gjennomføres 23.08.</p> <p>Lier kommune deltar i samordnet arbeid med sykkel i Buskerudbyen. Gjennomført Sykle til jobben kampanje. Prosjektleder sykkel i Buskerudbysamarbeidet ansatt.</p>
<p>Bedre folkehelse</p> <p><u>Mål</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bedre helse for sosialt utsatte grupper. <p><u>Tiltak</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Utvikle og forankre et tverrsektorielt samarbeid i kommunen for å legge forholdene til rette for å bedre folkehelsen. • Vurdere å etablere lavterskeltilbud og innføre Grønn resept.	<p>Status:</p> <p>I underlagsdokument til kommunal planstrategi er det pekt på at folkehelse ivaretas gjennom flere kommunale planer. Det er også pekt på behov for samordning på tvers av faggrenser i folkehelsearbeidet. Gjennom planstrategiene avklares behovet for nye planer eller revisjon av eksisterende, og det fastsettes tidspunkt for planarbeidet. Det foreligger kommunevis statistikk for folkehelsen.</p> <p>Det har vært kontakt med mulige samarbeidspartnere for innføring av "Grønn resept" eller frisklivscentral. Ressursgrunnlaget for etablering vurderes.</p>

Åpen, verdidrevet og samfunnsansvarlig kommuneorganisasjon	Status:
<u>Mål</u> <ul style="list-style-type: none"> • Ha definert standarder for Lier kommunes tjenester og informere innbyggere og brukere om disse.	Lier kommune er med i prosjekt sammen med Transparency International og KS.
<u>Tiltak</u> <ul style="list-style-type: none"> • Definere standarder for alle Lier kommunes tjenester.	

Mål og Tiltaksplan Skole

<p>Lesing</p> <p>Mål</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alle elever som går ut av 10. trinn er funksjonelle lesere. <p>Tiltak</p> <ul style="list-style-type: none"> • Revidert leseplan iverksettes. • Kartlegging av leseferdighet følges opp med eventuelle tiltak på individ -og systemnivå.	<p>Status: Er i rute</p> <p>Leseplan er revidert og endringer implementeres denne høsten.</p>
<p>Fysisk aktivitet</p> <p><u>Mål</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Alle barn skal ha tilbud om en times daglig fysisk aktivitet i SFO. • Plan for fysisk aktivitet i SFO og skole iverksettes på alle skoler innen juni 2012. <p><u>Tiltak</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kompetanseheving for ansatte i skole og SFO videreføres. • Satsingen på tiltak som "Trivselsledere", "ressurselever" og "Røris" i skolene videreføres. • Motivere for deltakelse i «Aktiv på skolevei».	<p>Status: Delvis i rute</p> <p>SFO rapporterer om utfordringer med å få tid til en hel time på grunn av lengre skoledag, lekselesing og spising.</p>
<p>IKT</p> <p><u>Mål</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Elevene i Lierskolen skal bruke digitale verktøy i fag slik det er beskrevet i Digital handlingsplan. • Utnytte potensialet for samhandling, kommunikasjon og digitale læringsformer som verktøyene i Lierskolen legger til rette for. <p><u>Tiltak</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Iverksette Digital handlingsplan. • Videreføre prosjektet "Digital ringperm". • Prosjekt "Digital arbeidsbok" utvikles, prosjektet bygger videre på erfaringene fra "Digital ringperm", tilpasset barnetrinnet.	<p>Status: Er i rute</p> <p>Digital ringperm videreføres lokalt på de 2 skolene som har vært involvert i prosjektet, mens Digital arbeidsbok utvides med flere klasser og en ny skole.</p>

<p>Ungdomstrinnet</p> <p><u>Mål</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Økt valgfrihet i skoledagen. • Mindre frafall fra videregående skole. <p>Tiltak</p> <ul style="list-style-type: none"> • Innføre valgfag på 8. trinn fra 1.8.2012. • Skolere lærere på 10. trinn for å innføre «Ny Giv». Prosjektet «Ny Giv» er en nasjonal satsing for elever på 10. trinn for å bedre grunnleggende ferdigheter i lesing, skriving og regning. 	<p>Status: I rute</p> <p>Valgfag settes i gang på 8.trinn fra høsten skoleåret 2012-2013. Deretter vil innføringen gå trinnvis ved at det ifra høsten 2013 vil være tilbud til 8. og 9.trinn og fra høsten 2014 vil alle trinn i ungdomsskolen få tilbud om valgfag. Innføring av valgfag er et hovedpunkt i stortingsmeldingen om ungdomstrinnet som regjeringen presenterte i slutten av april. Valgfagene får en ramme på 57 timer per skoleår, som i praksis tilsvarer 1,5 klokketimer per uke, eller to vanlige skoletimer. I Lier varierer det noe på hvor mange valgfag hver skole tilbyr, fra 2-5 valgmuligheter. Etter hvert som det blir flere elever som tilbys valgfag vil det kunne øke noe på antallet. Det ble lagt fram en politisk sak om Ny Giv, overgangsprosjektet, til politisk behandling 22.8.2012. Politikerne i Lier stilte seg positive til Rådmannens innstilling om å delta i prosjektet.</p> <p>Vi har økt antall elever som får tilbud på " Inn på tunet" fra 12 til 15 elever.</p>
<p>Klasseledelse</p> <p><u>Mål</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tydelige voksne som sikrer et trygt elevmiljø, med høyt læringstrykk og fokus på elevenes læringsmål. <p><u>Tiltak</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kompetanseheving av alle lærere i klasseledelse. • Opplæring av skoleledere i "skolevandring". Dette er en metode for pedagogisk ledelse, og iverksettes skoleåret 2011/12. 	<p>Status: I rute</p> <p>Alle skoler har gjennomført skolevandring som videreføres høst 2012. Alle har hatt kompetanseheving i klasseledelse. Skoleåret 2012 ble startet med en felles planleggingsdag der tema var klasseledelse i et digitalt perspektiv.</p>

<p>Samfunns mål</p> <p><u>Mål</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bevisstgjøre elever, lærere og foreldre gjennom økt fokus på miljø og helse. <p><u>Tiltak</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Alle barneskoler blir "Regnmakerskoler". • Delta i "Aktiv på skolevei". • Følge opp "Miljøfyrtårn sertifiseringen". 	<p>Status: I rute</p> <p>2 av skolene er ikke miljøfyrtårn sertifisert. De melder om forsinkelse men skal være i mål innen 1.10 De øvrige skolene er sertifisert.</p> <p>Alle barneskolene er "regnmakerskoler".</p>
--	---

Mål og Tiltaksplan Barnehage

<p>Tidlig innsats med vekt på språk og sosial kompetanse</p> <p><u>Mål</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Hver enkelt barnehage har kompetanse til å sette inn nødvendige tiltak for barn og familier med behov for hjelp og støtte. <p><u>Tiltak</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Fortsette kompetanseheving innen språk og adferd. • Barnehagepersonale som kommer i kontakt med risikoutsatte barn, skal få økt kompetanse om tverrfaglig samarbeid. 	<p>Status: I rute</p> <p>Språknettverket er vel etablert og alle barnehagene har språkveileder i barnehagen.</p> <p>Plan for språk og leseutvikling er revidert.</p> <p>Det er avdekket et avvik på bruk av kartleggingsverktøyet «Tras» i enkelte av de ikke kommunale barnehagene.</p> <p>Rutinen er at alle barn skal språkkartlegges. Dette følges opp via tilsyn.</p>
<p>Refleksjon, dokumentasjon og vurdering for kvalitetsutvikling</p> <p><u>Mål</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Den enkelte barnehage er en lærende organisasjon. <p><u>Tiltak</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Den enkelte barnehage har verktøy og rutiner for systematisk vurdering og refleksjon. 	<p>Status: I rute</p> <p>Det er gjennomført ståstedsanalyser (utarbeidet av utdannings- direktoratet) i de fleste barnehager. Analysene jobbes det videre med i den enkelte barnehage.</p>
<p>Pedagogisk ledelse</p> <p><u>Mål</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Alle pedagogiske ledere har kompetanse på hva som er viktig for god ledelse. <p><u>Tiltak</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Utvikling av pedagogiske ledelse gjennom kurs og fagdager. 	<p>Status: I rute</p> <p>Styrere ble skolert i barnehagevandring 4.mai. Dette er et verktøy for pedagogisk ledelse. Det igangsettes en pilot på dette i Lier.</p>

Mål og Tiltaksplan Omsorg

<p>Hjemmetjenestene</p> <p><u>Mål</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ivareta innbyggernes behov for pleie- og omsorgstjenester i hjemmet, så lenge det er forsvarlig. • En brukertilfredshet som ligger over landsgjennomsnittet. • Ha grundig og kvalitetssikret saksbehandling. • Bidra til at pasienten får rett behandling på rett nivå. <p><u>Tiltak</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tilstrekkelig og riktig fagkompetanse og tjenester for å kunne ivareta nye og endrede behov. • Videreføre tiltakene i prosjektet "Et godt liv - livet ut". • Opprette og videreutvikle Ambulant team i samarbeid med Rehabiliteringsvirksomheten. • Opprette 1 årsverk koordinatorfunksjon knyttet til samhandling med helseforetaket.	<p>Status:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dette har daglig fokus, gjennom evaluering av tjeneste tilbudet. Brukerundersøkelsen viser at vi har gir tjenester som gir brukere en bedre hverdag slik at de kan bo hjemme. • Bruker- og pårørende undersøkelser gjennomføres høsten 2012. men det jobbes jevnlig med utvalgte forbedringspunkter fra undersøkelsen i 2011.
<p>Rehabiliterings-virksomheten</p> <p><u>Mål</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Øke tilbudet om rehabiliteringstjenester med 4 %. • Tilpasse driftsnivået til ressurstilgangen. • Ha en brukertilfredshet som ligger over landsgjennomsnittet. <p><u>Tiltak</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Forebyggende tiltak i form av veiledning/opptrening/rehabilitering og tilrettelegging i barnehage/skole/hjem. • Bedre samordning og nyttiggjøring av tjenestene fra kommunale fysioterapeuter og de fysioterapeutene kommunen har driftsavtale med. • Etablere 2 dagplasser for rehabilitering. • Etablere ambulerende team.	<p>Status:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er i rute. Ambulant rehabiliteringsteam har kartlagt og gitt tilbud til flere brukere. Dagplasser er opprettet og to brukere har fått tilbud to g/uke i 2. tertial unntatt en uke i sommer. • I rute. • Bruker- og pårørende undersøkelser gjennomføres høsten 2012. men det jobbes jevnlig med utvalgte forbedringspunkter fra undersøkelsen i 2011.

<p>Habiliterings-virksomheten</p> <p><u>Mål</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Gi et helhetlig og fleksibelt tjenestetilbud i tett samarbeid med familie/nettverk, slik at brukerne/pårørende er mer fornøyd enn landsgjennomsnittet. • Være eksperter på aktivitet og fritid for barna med tjenester fra Habiliteringsvirksomheten. <p><u>Tiltak</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Omfordele og etablere heldøgnsstilbud for 3 nye brukere. • Videreføre Prosjekt Frisk Fritid. • Samarbeide med andre virksomheter om mer fleksibel bruk av medarbeidere. • Har god samhandling med de øvrige hjelpetjenestene for barn og unge. 	<p>Status:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bruker- og pårørende undersøkelser gjennomføres høsten 2012, men det jobbes jevnlig med utvalgte forbedringspunkter fra undersøkelsen i 2011. • 2012 er trolig det siste året for prosjektet "Frisk fritid". Også i inneværende år er det mottatt tilskudd fra Helsedirektoratet på 0,3 mill kroner. Nytt av året er samarbeid med Turistforeningen vedr., sommerleir for fritidsgruppene, som også har vært i samarbeid med omkringliggende kommuner.
<p>Psykisk helse</p> <p><u>Mål</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Yte tjenester på en slik måte at brukers egne ressurser ivaretas og videreutvikles, samt at brukere/pårørende gir uttrykk for en høyere tilfredshet enn landsgjennomsnittet. <p><u>Tiltak</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Endret rutiner/praksis for saksbehandling. • Dreie og styrke innsats mot unge mellom 18-25 år. • Delta i bolighelseprosjekt i Drammensregionen. • Endre fra fellesaktiviteter til mestringskurs, på Haskoll aktivitetssenter. 	<p>Status:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bruker- og pårørende undersøkelser gjennomføres høsten 2012, men det jobbes jevnlig med utvalgte forbedringspunkter fra undersøkelsen i 2011 i dialog og i samarbeid med lokallaget til Mental helse.

<p>Bofellesskapene for funksjonshemmede</p> <p><u>Mål</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Gi et helhetlig og individuelt tilrettelagt tjenestetilbud. • Yte tjenester med høy etisk og faglig kompetanse der brukere/pårørende gir uttrykk for en generell høyere tilfredshet enn landsgjennomsnittet. • Gi tilfredsstillende bolig med oppfølging til de som har behov for det. <p><u>Tiltak</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tilpasse drift i forhold til ny ramme. • Ta i bruk ressursstyrings og fordelingsmodell. • Samarbeide med arbeidslivssentre. • Ta kontakt med Lier boligselskap for å vurdere mulig boligbygging. 	<p>Status:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det samarbeides tett med andre virksomheter om arbeids-/aktivitetstilbud og botilbud for aktuelle brukergrupper. Nye dagtilbud som svømming, sansestimulering og uteaktiviteter, er iverksatt for flere brukere. • Bruker- og pårørende undersøkelser gjennomføres høsten 2012. men det jobbes jevnlig med utvalgte forbedringspunkter fra undersøkelsen i 2011. • Det er behov for å gjennomføre i dialog med brukere og pårørende noen omflyttinger for å kunne gi de som har behov for tilfredsstillende bolig med oppfølging.
<p>Arbeid/aktivitets-tilbud/dagsenter</p> <p><u>Mål</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Gi et varig tilrettelagt arbeids-/aktivitetstilbud uavhengig av funksjonsnivå, til de som faller utenfor ordinære arbeidsmarkedstiltak. • Dagsenter skal være et godt sosialt møtested hvor bruker kan få dekket sine grunnleggende behov. • Bidra til å realisere mål i prosjekt omsorg. <p><u>Tiltak</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Endrer betalingsordning for dagsenter. Innfører abonnement på dagsenter. • Utnytte kapasiteten ved arbeid/aktivitets og dagsentrene fullt ut. • Samarbeide på tvers av virksomhetene for å sikre kostnadseffektive tjenester. • Kontrollsystem for å kreve refusjoner i henhold til inngått transportavtale. • Utrede alternativ organisering av transport (dagsenter, aktivitetssenter og arbeid). 	<p>Status:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nye dag tilbud som svømming, sansestimulering og ute aktiviteter er iverksatt for flere brukere. • Arbeidet med å utarbeide et beslutningsgrunnlag for å ta stilling til en eventuell fusjon av arbeidssenteret og Lier ASVO AS, sluttføres trolig i starten av 3. tertial.

<p>Bofellesskapene for demente, Bratromvn.7/9-11 og Frogner</p> <p><u>Mål</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Gi brukerne en god hverdag som er tilpasset deres behov for bistand/veiledning, slik at beboere og pårørende er mer fornøyd enn landsgjennomsnittet. • Øke nærværsfaktoren til 90 %. • Tilpasse driftsnivået til ressurstilgangen. <p><u>Tiltak</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Gi beboerne og pårørende informasjon om kommunens tjenester generelt, og i forhold til virksomheten spesielt. • Samarbeide med arbeidslivssentre. • Ta i bruk ressurs og fordelingsmodell. 	<p>Status:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det jobbes nå med enda bedre informasjon til de pårørende. Virksomheten mener selv at den gir meget god individuell tilpasset omsorg, og i det store og hele mener også de pårørende det. De som bor her har det bra og det må synliggjøres enda bedre. Skal drøftes på pårørendemøte i september. • Nærværet var i 2. kvartal 85,6, mot hhv 84,0 og 80,4 i 2 kvartal 2011 og 2010. Gjennomsnitt i 1. halvår 2012 gir dette et nærvær på 85,5 mot hhv 84,2 og 80,7 i 1. halvår i 2011 og 2010. Fortsatt er det for lavt nærvær ift. målsettingen, men i gjennomsnitt har nærværet økt fra 2010 til 2012 med 4.8 prosentpoeng. I bofellesskapet i Vestsideveien 100, er det for tiden svært lavt sykefravær, mens Bratromveien 7/9/11 drar gjennomsnittet på nærværet noe ned. Virksomhetsleder har fokus på disse forskjeller, og vil foresette det positive arbeidet som er påbegynt. • I rute.
---	--

<p>Institusjon</p> <p><u>Mål</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Yte bistand på en slik måte at beboeren selv får benyttet sine ressurser i dagliglivets gjøremål. • Bidra til flyt i omsorgskjeden – gir rett tjeneste til rett tid. • Yte tjenester med høy etisk og faglig kompetanse der brukere/pårørende gir uttrykk for en generell høyere tilfredshet enn landsgjennomsnittet. • Bidra til å realisere mål i prosjekt omsorg. <p><u>Tiltak</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Omgjøre og definere bruk av korttidsplasser. • Tilstrekkelig og riktig fagkompetanse for å kunne ivareta nye og endrede behov. • Særlig fokus og tiltak i forhold til ernæring. 	<p>Status:</p> <ul style="list-style-type: none"> • I rute • I rute • Bruker- og pårørende undersøkelser gjennomføres høsten 2012. men det jobbes daglig med utvalgte forbedringspunkter fra undersøkelsen i 2011. • I rute
--	--

Mål og tiltaksplan Helse/sosial/barnevern

<p>Barneverntjenesten</p> <p><u>Mål</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Forebygge fremfor å reparere. • Verdiane trygghet, trivsel og respekt ligger til grunn for utvikling av tjenestene. <p><u>Tiltak</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Samordning av hjelpetjenestene for barn og unge. • Felles holdninger og verdier internt i barneverntjenesten. • Redusere kjøp av eksterne konsulent tjenester.	<p>Status:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liermodellen er implementert i virksomheten(e) og vil evalueres i løpet av 2012. Arbeidet med forebygging (inkl. alle trinn) er et kontinuerlig arbeid. • Bruker- og pårørende undersøkelser er planlagt gjennomført høsten 2012, men det jobbes jevnlig med utvalgte forbedringspunkter fra undersøkelsen i 2011. • Bruker- og pårørende undersøkelser gjennomføres høsten 2012. men det jobbes jevnlig med utvalgte forbedringspunkter fra undersøkelsen i 2011.
<p>NAV – sosialtjenesten</p> <p><u>Mål</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Gi brukerne rask mulighet til å bygge kompetanse og bli selvhjulpne. • Ha redusert den gjennomsnittlige stønadsperioden. <p><u>Tiltak</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Redusere antall langtids sosialstønadsmottakere. • Etablere flere tiltaksplasser. • Videreutvikle kvalifiseringsprogrammet slik at deltakere kan avklares mot arbeid, aktivitet evt. varige trygdeytelser. • Utnytte Husbankens muligheter for startlån. • Bidra til å oppfylle målene i Boligsosial og Ruspolitisk Handlingsplan.	<p>Status:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Total antall sosialhjelpsmottakere er redusert i 2. tertial, fra 204 ultimo april til 178 ultimo juli. Et større antall enn før har klart å komme seg ut i høvelig arbeid eller har begynt på arbeidsrettede tiltak hvor deltakere har krav på ytelser fra det offentlige. Samtidig er det fortsatt en kjerne med brukere som, selv i dagens gode arbeidsmarked, med en lav ledighet i Lier på 2,2 % (pr juli 2012) ikke klarer å få innpass i arbeidsmarkedet uten tett og individuell oppfølging. Antall helt ledige(juli) i Lier Kommune er 283 som er en nedgang med 43 stykker fra i fjor.

	<ul style="list-style-type: none"> • Stønadslengden måles bare ved årsslutt, men var ikke gått ned fra 2010 til 2011.
<p>Helsetjenesten</p> <p><u>Mål</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Gode tjenester til psykisk syke barn og unge. • Like muligheter for alle grupper av befolkningen. • Ha bedret samhandling med de øvrige hjelpetjenestene for barn og unge. <p><u>Tiltak</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • God og tilgjengelig legetjeneste. • Utvikle metoder for tidlig å fange opp barn og unge som kan utvikle psykiske problemer. • Samordning av hjelpetjenestene for barn og unge. 	<p>Status:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sist gjennomført bruker- og pårørendeundersøkelse hadde lav deltagelse og ga ikke grunnlag for å vurdere tilfredsheten. Inntil ny undersøkelse er gjennomført vil de tilbakemeldinger som ble gitt være grunnlag for forbedringsarbeid • Det er sosial ulikhet i helsetilstand, men virksomheten tilstreber å gi samme muligheter og har fokus på tiltak for å hindre overvekt og fedme hos barn. • Liermodellen er implementert i virksomheten, men arbeidet med forebygging er et langsiktig arbeid.
<p>Voksenopplæring</p> <p><u>Mål</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Gi spesialundervisning av en slik kvalitet at opplæringen er individuell, målrettet og tidsbegrenset. • Tilby grunnopplæring i norsk og samfunnskunnskap av en slik kvalitet at minst 90 % av dem som fullfører opplæringen, skal gå opp til og bestå norskprøve 2 og 3 før de avslutter opplæringen. • Få ønsket synergieffekt (kvalitet og kostnad) i samlokalisering med Kulturskolen. • Målrettet samarbeid med Høvik skole i forhold til velkomstklassene. <p><u>Tiltak</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bidra til å kvalifisere flyktingene til dagens arbeidsmarked. • Samarbeide med bolig og arbeidssted om vedlikehold av lærte ferdigheter. 	<p>Status:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Virksomheten samarbeider med ASVO og er med på ansvarsgruppemøter. Det er faste møter med boligene. Det er samlet mye kunnskap om den enkelte elev fordi de ansatte er stabile og mange av brukerne har vært her i flere år. • Kulturskolens innflytting er utsatt. • Samarbeidet mellom Voksenopplæringen og Høvik skole er startet opp.

Mål og Tiltaksplan Kultur

<p>Biblioteket</p> <p><u>Mål</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Videreføre et brukerrettet bibliotektilbud av god kvalitet <p><u>Tiltak</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppgradere innredning og inventar ved hovedbiblioteket • Videreføre mediesikringsarbeidet	<p>Status:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arbeidet er i rute, levering i 4.kvartal • Bestilling er gjort, og det praktiske arbeidet starter når utstyret er levert
<p>Kulturskolen</p> <p><u>Mål</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Finne egnede lokaler for elever og lærere • Redusere ventelister • Kulturskole for alle – Utvikle større tilbud til funksjonshemmede barn og unge.	<p>Status:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Anbudskonkurransen er avsluttet og arbeidet med rehabiliteringen er igangsatt etter oppsatt plan og målet skal være nådd ved utgangen av året. • Det er ansatt lærere og flere elever har fått tilbud i de mest populære disiplinene. Økning i søker massen gjør at reduksjonen i ventelistene er mindre enn planlagt. • Kulturskolen prøver ut musikkaktivitetstilbudet "Dirridam" for barn under skolealder fra semesterstart i august. • Det ses på mulighetene for at Liunggjengen kan få kjøpe undervisning gjennom kulturskolen på samme måte som korpsene
<p>Kultur og fritid</p> <p><u>Mål</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Utrede Lier musikkverksted og Hegg gamle skole som arena for flere • Sikre kulturarenaer for det lokale kulturliv og åpne møteplasser for alle	<p>Status:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hegg gamle skole er rustet opp og 3. etasje kan brukes. Det er satt av midler av økt kulturbevilgning til nye tilbud/tiltak ved LMV/Hegg gamle skole.

<ul style="list-style-type: none"> • Sikre frivilligheten forutsigbarhet og utviklingsmuligheter • Videreføre drift av aktivitetsanlegg og friluftslivsmuligheter for alle med mål om å kunne bli Årets friluftslivskommune i løpet av perioden 	<ul style="list-style-type: none"> • Sak om kulturarenaer er henvist til idretts- og kulturmeldingen, men befarig for å finne forbedringstiltak i mye brukte kulturlokaler er gjennomført • Er godt i rute med alle planlagte tiltak • Har fått innvilget midler for å lage sti som knytter friområdet til Engersand havn, samt å sette opp skilt, tiltak som gjennomføres i høst. • Ukas kulturminnepost er gjennomført, med oppstartarrangement i rådhusamfiet på Verdens aktivitetsdag. • Reguleringsplanen for Eiksetraområdet er under arbeid. • Kommunal plan for idrett og fysisk aktivitet er utsatt til 2013 for overordnet debatt i idretts- og kulturmeldingen. • Har bidratt til å utarbeide gode tilbudsoversikter sammen med omsorg, og samarbeider også praktisk med bl.a. habilitering om folkehelse tiltak.
---	---

Mål Infrastruktur - Bygg, VA, Vei og kjøkken

<p>Medarbeidere</p> <p><u>Mål</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tjenesteområdet skal konkurrere om de dyktigste medarbeiderne. • Ytterligere reduksjon av sykefravær, Lier drift. 	<p>Status: Ikke oppnådd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Flere nye medarbeidere er rekruttert som erstatning i ledige stillinger med godt resultat
<p>Vedlikeholds-planlegging</p> <p><u>Mål</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Planer for langsiktig vedlikehold følges, og utarbeides på de områder der dette ikke finnes. 	<p>Status:</p> <ul style="list-style-type: none"> • I rute på bygningsdrift, vedlikeholdsplan for veiområdet er under arbeid.
<p>Styring/-Økonomi</p> <p><u>Mål</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Utvikle egnede styringsverktøy og kvalitetssikringssystem. • Ta i bruk mulighetene i eksisterende i støttesystemer. 	<p>Status:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Under arbeid • Under arbeid
<p>Vann på avveie</p> <p><u>Mål</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Gjennomføre mål i "Temaplan avløp". • Være en aktiv deltaker i GVD-samarbeidet og følge opp strategiene som er nedfelt i "Felles hovedplan for vannforsyning og avløp i Drammensregionen 2010 – 2021. 	<p>Status: I rute</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pga. kapasitetsproblemer med flere ledige stillinger og andre forsinkende forhold er noen av investeringsprosjektene forsinket
<p>Energi- og klimaplan</p> <p><u>Mål</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Følge opp avdelingens ansvarspunkter i tiltaksplanen. 	<p>Status: I rute</p>

<p>Kjøkken</p> <p><u>Mål</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Har oppnådd 10 % forbruk av økologisk mat i løpet av 2012. • Har videreutviklet aktivitetssentrene for seniorer til å bli kombinerte info, opplevelse og mestringssenter, og gjennom dette stimulerer innbyggerne (spesielt seniorer) til å ta ansvar for egen helse og leve et aktivt og godt liv – livet ut. <p><u>Tiltak</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Gjennomføre prosjektet “Et aktivt og godt liv – livet ut”. • Øke innsatsen på aktivitetssentrene Involvere frivillige i aktivitetssentrene. 	<p>Status: I gang</p> <ul style="list-style-type: none"> • Målet er ikke nådd. Det arbeides med å få en leverandør av økologiske poteter.
---	---

Mål og tiltaksplan Plan og samfunn

Mål og tiltak for Samfunnssektoren er beskrevet i samfunnskapittelet.

<p>Miljø (forurensing, biologisk mangfold, etc)</p> <p><u>Mål</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Iverksette tiltak etter vannforskriften og andre lovpålagte krav. <p><u>Tiltak</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tverrfaglig arbeid i forurensings-gruppa. Deltakelse fra sektor samfunn, planseksjonen, landbruk, VA og andre v/behov. • Kartlegge og følge opp eiendommer med problematisk husdyr-gjødselhåndtering.	<p>Status:</p> <p>Det arbeides kontinuerlig med å gjennomføre tiltak etter lovpålagte krav.</p>
<p>Næringsutvikling i landbruket</p> <p><u>Mål</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Avklare muligheter og utfordringer i landbruksbasert næringsutvikling, og stimulere til økt aktivitet i årene framover. <p><u>Tiltak</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Fullføre næringsutvikling-/Inn på tunet prosjektet.	<p>Status:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arbeidet er avsluttet, men Inn på tunet utsettes til feb. 2013.
<p>Jordvern/miljø/forurensning</p> <p><u>Mål</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Mindre omdisponering av dyrket mark, og et mer miljøvennlig landbruk. <p><u>Tiltak</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Følge opp/rapportere på nedbygging av dyrket mark. • Delta i samarbeidsprosjekter om kompostering av hestegjødsel og grønnsaksavfall.	<p>Status:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arbeidet er påbegynt og rapporteringen kommer som melding til politisk våren 2013. • Ikke påbegynt pga. manglende ekstern finansiering.
<p>Skogforvaltning</p> <p><u>Mål</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Stimulere til økt tilvekst i skogen for å øke CO₂-bindingen i trevirke. <p><u>Tiltak</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bidra til gjennomføring av et ungskogpleieprosjekt for å øke aktivitet i skogen.	<p>Status:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prosjektleder er ansatt og i full gang med jobben.

<p>Plan/byggesak</p> <p><u>Mål</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Effektiv behandling av innkomne saker knyttet til plan /byggesaker, slik at alle saker behandles innenfor lovpålagte tidsfrister. <p><u>Tiltak:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Mer effektiv utnyttelse av mulighetene i ePhorte. • Starte arbeidet med plandialog. • Se på ressurs-/personalsituasjonen. 	<p>Status: I rute</p> <p>De aller fleste saker er behandlet innenfor lovpålagte tidsfrister. Utfordringen ligger i at det er en stor vekst i antall byggesaker.</p> <p>I mangel av ny kommuneplan er flere reguleringssaker i ferd med å stoppe opp med den følge at det blir en opphopning. Dette vil igjen medføre et stort trykk når ny kommuneplan forhåpentligvis snart blir endelig vedtatt.</p> <p>Det har vært lagt ned et betydelig arbeid med å digitalisere alle våre reguleringsplaner, dette arbeidet vil være ferdig innen årets utgang. Disse legges da inn i en ny planbase noe som vil gjøre vår fremtidige saksbehandling mer effektiv men brukervennligheten for tiltakshavere/eksterne brukere vil bli betydelig bedre enn i dag.</p> <p>Er i dialog med Ergogroup, leverandøren av ePhorte om mulige forbedringer i byggesaksdelen i systemet.</p>

<p>Tilsynet for små avløpsanlegg</p> <p><u>Mål</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Skape forankring i samtlige 9 samarbeidskommuner rundt arbeidsform, fakturering, forventede resultater. <p><u>Tiltak</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Føre en tett dialog med samarbeidskommunene. 	<p>Status: I rute</p> <p>Det gjennomføres jevnlige kontaktutvalgsmøter med de øvrige 8 samarbeidskommunene, dialogen/samarbeidet er så langt bra. Det jobbes med kvalitetssikring av den tekniske informasjonen om de respektive anlegg (ca. 10.000 anlegg), fakturering, systembygging. Dette vertskommunearbeidet er en "pioner" i norsk sammenheng, og kontoret mottar henvendelser fra mange steder i landet.</p>
<p>Kart/oppmåling</p> <p><u>Mål</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppdatert/brukervennlig kartportal <p><u>Tiltak</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Økt vedlikeholdsinnsetning innenfor de gjeldende ressurser, se på nye finansieringsmuligheter fra brukere av kartverket (eks. VA). 	<p>Status: I rute</p> <p>Kartportalen er oppdatert, arbeidet med å legge inn ny serie av "skråfotoer" er fullført.</p>